

Factsheet kruidenrijke akkerfaunaranden

In kleinschalige landschappen, zoals de Achterhoek, bieden kruidenrijke akkerranden broedgelegenheid, dekking en voedsel voor tal van akkervogels zoals patrijs, gele kwikstaart, geelgors, kneu en veldleeuwerik (en allerlei andere akkervogels die meeliften). Muizen en andere kleine zoogdieren profiteren eveneens van het voedselaanbod en trekken vervolgens uilen en andere predatoren aan. De bloeiende kruiden lokken vlinders, bijen, hommels en zweefvliegen op zoek naar nectar en stuifmeel. Maar ook tal van andere insecten als kevers, sprinkhanen en spinnen houden zich op in deze randen. In sommige gevallen spelen deze insecten een rol in de natuurlijke bestrijding van plagen (functionele agrobiodiversiteit). Lieveheersbeestjes bestrijden plaaginsecten als luizen in granen. Deze bonte faunaranden verhogen ook nog eens de beleevingswaarde van het landschap voor fietsers en wandelaars. Doordat de faunaranden niet worden geoogst voor maart bieden ze ook in de winter voedsel voor doortrekkende en overwinterende akkervogels.

Samenstelling VALA akkervogelmengsel:

Percentages op basis van gewicht!

Zomertarwe	40 %
Zomergerst	15 %
Haver	15 %
Boekweit	8 %
Zomerkoolzaad	5 %
Bladrammenas	2 %
Luzerne	8 %
Quinnoa	2 %
Zonnebloem	5 %

De samenstelling is vooral gericht op akkervogels als bijvoorbeeld de patrijs, geelgors, gele kwikstaart en veldleeuwerik. De basis van dit mengsel wordt gevormd door zomergranen die niet ontsmet zijn. De overige soorten zijn cultuurgewassen die rijkelijk bloeien en zaad vormen. Boekweit is een oude graansoort van schrale zandgronden waar pannenkoekenmeel van wordt gemaakt. Bladrammenas is een groenbemester die zaaddozen vormt waar heel veel verschillend zang- akkervogels dol op zijn. Luzerne is een vlinderbloemige die enorm veel vlinders, bijen en hommels trekt evenals Zomerkoolzaad. Quinnoa is een oud graangewas dat de Inca's al verbouwden en is familie van melganzevoet. Geen bijzondere bloeiwijze maar produceert wel veel zaad dat graag gegeten wordt door vogels. In de bloeitijd trekken deze soorten enorm veel insecten die afkomen op de honing en het stuifmeel. Voor veel akkervogels zijn insecten een belangrijke voedselbron om hun jongen mee te groot te brengen. In het najaar en winter komen hele groepen akker- en zangvogels af op de rijpe zaden.

Inzaaiadvies:

Een kruidenrijke akkerrand wordt bij voorkeur jaarlijks opnieuw ingezaaid. In de loop van april dient een mooi zaaibed te worden bereid. Ploegen of frezen en vervolgens eggen geeft meestal een goed resultaat. **Bemesten** van de rand wordt niet aanbevolen. Dit geeft een te zwaar en te dicht gewas. Door eventueel te werken met een **vals zaaibed** kan worden voorkomen dat teveel veronkruiding ontstaat. Bij een vals zaaibed wordt de grond bewerkt alsof er al wordt gezaaid. Met het zaaien wordt echter 2 weken gewacht. Eerst de onkruiden laten kiemen en opkomen. Deze onkruiden worden eerst opgeruimd door te (wied)eggen. Daarna wordt het definitieve zaaibed gemaakt. Het is erg belangrijk om goed de weersomstandigheden in de gaten te houden. Zaaien na een droge periode, maar vlak voordat er regen voorspeld wordt geeft de beste opkomst.

Eind april, begin mei is de voorkeursperiode om te zaaien. De bodem moet al redelijk opgewarmd zijn. Zaaien gebeurt met een zaaizaad hoeveelheid van **18 kg/ha**. Dit om een wat open structuur te houden, zodat er niet een te dicht gewas ontstaat waar akkervogels zich niet meer in kunnen verschuilen. Het zaaien kan door een loonwerker worden uitgevoerd of in eigen beheer. Een pneumatisch zaaimachine heeft de voorkeur. Belangrijk is dat er wel aandacht besteed wordt aan het inzaaien. Omdat de zaden in het mengsel sterk in grootte en gewicht van elkaar verschillen is de kans op **ontmenging** tijdens het zaaien groot. Dit heeft als gevolg dat soorten niet gelijkmatig verdeeld ingezaaid worden. Tijdens het zaaien moet dan ook regelmatig in de voorraadbak met zaad geroerd worden om ontmenging voorkomen.

Bij voorkeur worden de randen jaarlijks op een ander plek ingezaaid. Dit voorkomt dat bepaalde soorten die zich zelf uitzaaien, gaan overheersen. Bladrammenas is zo'n soort die dat kan gaan doen omdat de oliehoudende zaden kiemkrachtig blijven. De randen blijven staan tot maart van het jaar erop. Daarna mogen ze worden gefreesd en worden ondergewerkt. Ook kan een deel (maar niet meer dan 1/3 deel) van de rand blijven staan, zodat er altijd wat dekking blijft als de meeste andere randen zijn ondergewerkt. Inzaai van stukken die blijven staan is dan ook niet nodig. Vaak komt vanzelf weer van alles weer op. Wanneer wel weer op dezelfde plek wordt ingezaaid is het wel aan te bevelen wederom een goed zaaibed te bereiden, zoals eerder beschreven. Een mengsel zonder bladrammenas heeft dan de voorkeur omdat deze soort vanuit de zaadbank al voldoende zal gaan kiemen.